

УДК 347(447)
ББК 67.9(4УКР)304
А43

Відповідальний за випуск проф. *В.І. Борисова*

Актуальні проблеми правовідносин в приватній сфері : матеріали А 43 «круглого столу», присвяч. пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова, м. Харків, 23 грудня 2011 р. / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». – Х.: Юрайт, 2012. – 176 с.
ISBN 978-966-2740-06-6

23 грудня 2011 року кафедрами цивільного права №1 і №2 НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого» втретє проведено круглий стіл «Актуальні проблеми правовідносин в приватній сфері», присвячений 80-річчю з дня народження професора, доктора юридичних наук, члена-кореспондента АПрН України Чингізхана Нуфатовича Азімова, в якому прийняли участь не тільки викладачі, аспіранти і студенти НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», а й науковці інших юридичних вузів, а також практичні робітники.

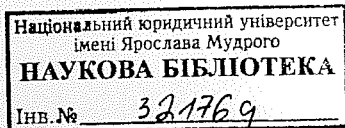
До збірника увійшли тези доповідей і повідомлень учених, практикуючих юристів, представників судових органів, а також аспірантів і здобувачів.

Видання адресоване науковим співробітникам, аспірантам, викладачам юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також працівникам суду, адвокатури, органів юстиції, практикуючим юристам, іншим особам, які вивчають і застосовують цивільне та господарське законодавство.

ISBN 978-966-2740-06-6

ББК 67.9(4УКР)304

© «Юрайт», оформлення, 2012

ЗМІСТ

Передмова	6
<i>Борисова В.І.</i> До проблем реалізації права приватної власності.....	8
<i>Яроцький В.Л.</i> Специфіка застосування юридичних конструкцій у правовому регулюванні цивільних відносин.....	13
<i>Жилінкова І.В.</i> Інтернет-технології як фактор оптимізації сучасного договірної процесу.....	17
<i>Спасибо-Фатєєва І.В.</i> Проблемні аспекти правового режиму майна споживчої кооперації.....	20
<i>Шульга М.В.</i> Актуальні проблеми земельних правовідносин у приватній сфері.....	24
<i>Кройтор В.А.</i> Застосування цивільного законодавства за аналогією.....	27
<i>Астахов В.В.</i> Высшее образование Украины сквозь призму образовательного законодательства.....	31
<i>Зайцев О.Л.</i> Спадкування немайнових прав автора.....	36
<i>Петров Є.В.</i> Господарське право та його складові елементи.....	39
<i>Сліпченко С.О.</i> Особисті немайнові права що забезпечують соціальне буття фізичної особи, як різновид виключних прав.....	43
<i>Апанасюк М.П.</i> Недоліки виділення строкової ренти в Цивільному кодексі України.....	46
<i>Жигалкін І.П.</i> До проблеми спеціальної правоздатності установ приватного права.....	49
<i>Жорнокуй Ю.М.</i> Особливості здійснення суб'єктивного корпоративного права.....	53
<i>Ігнатенко В.М.</i> Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу.....	56
<i>Коробцова Н.В.</i> Сучасний погляд на зміст нотаріальної таємниці.....	60
<i>Коструба А.В.</i> До питання причинно-наслідкового зв'язку між юридичним фактом і наслідком, який він викликає або моделі механізмів правоприпинення.....	63

діездатність, недіездатність) та/або за фактичних причин (хвороба, небажання особисто здійснювати право);

окремі права акціонерів, секундарним до яких виступає суб'єктивне корпоративне право, можуть бути здійснені лише протягом визначеного строку. Це стосується, наприклад, переважного права.

Здійснення акціонером суб'єктивного корпоративного права – це обумовлений волевиявленням акціонера процес перетворення в дійсність конкретної правомочності, що складає зміст відповідного права акціонера. Щоб отримати реальний прояв, правомочність повинна проявитися в активній, цілеспрямованій діяльності акціонера. Між тим такі можливості особи не безмежні і законом нерідко передбачаються межі свободи способу здійснення права, які залежать від характеру правової норми. Це можуть бути приписи діяти певним чином, можуть бути заборони певної поведінки, можуть бути умови, додержання яких робить можливим здійснення особою права тощо.

Ігнатенко В.М.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права № 1
Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА НАГОРОДИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНКУРСУ

Одним із видів недоговірних зобов'язань врегульованих ЦК України, виступає зобов'язання з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу, яке в свою чергу є видом зобов'язань з публічної обіцянки винагороди. ЦК не містить визначення даного зобов'язання, а лише передбачає, що конкурс (змагання) має право оголосити фізична або юридична особа (засновник конкурсу). Врегульовані також порядок оголошення конкурсу та його умови. Зважаючи на те, що сам термін конкурс є багатозначним і використовується не лише в цивільному, а й в інших галузях права, причому у цивільному розглядається не тільки як різновид недоговірного зобов'язання, а ще як

порядок укладення договору на умовах змагальності, доцільно визначити ознаки публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу.

Публічний характер обіцянки нагороди за результатами конкурсу виступає родовою рисою двох підвидів зобов'язань (публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу і публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу). Конкурс оголошується публічно через засоби масової інформації. Оголошення про конкурс може бути зроблено і іншим чином. Засновник конкурсу має право запросити до участі в ньому персональних учасників (закритий конкурс). Зважаючи на це, публічність при публічній обіцянці нагороди за результатами конкурсу має власний зміст. Крім передбачених законом відкритого і закритого конкурсу в літературі називають обмежений конкурс, як звернення не до всіх бажаних, а до певної категорії осіб (люди однієї професії, віку, тощо). Відкритий та обмежений конкурс все ж таки залишають невизначеним коло потенційних учасників, а при закритому – це певне коло осіб. Тому останній, за характером відносин нагадує договір підрядного типу на виконання певного завдання, з тою відмінністю, що нагорода виплачується не всім учасникам, а лише переможцю. ЦК РФ на відміну від ЦК України передбачає, що публічний конкурс повинен бути спрямований на досягнення, яких-небудь суспільно корисних цілей. Вважаємо, що і за цивільним законодавством України конкурс передбачає вчинення правомірних дій, як засновником конкурсу так і учасниками, але може переслідувати мету задоволення не лише публічного але й приватного інтересу.

Предмет конкурсу – результат інтелектуальної, творчої діяльності, вчинення певної дії, виконання роботи тощо. Головне, що предмет конкурсу характеризується такою ознакою як порівнюваність. Оскільки, наприклад, розробка проекту пам'ятника може здійснюватися незалежно один від одного різними особами. При дотриманні умов конкурсу такі проекти можуть бути співставлені. Саме цим конкурс відрізняється від публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Яка передбачає одноразове досягнення результату і відповідно виключає порівнюваність, врахування його якісних

характеристик. В сучасних умовах використання конкурсу розширюється, чому сприяє визначення предмету конкурсу шляхом зазначення невичерпного переліку результатів. Вважаємо, що в будь-якому разі, результат відноситься до об'єктів цивільно-правового регулювання. Коли ж йдеться про використання конкурсних процедур у відносинах, які регулюються іншими галузями права, наприклад у трудовому праві – конкурсне заміщення вакантних посад, шляхом укладення трудового договору (контракту) з переможцем; у природоресурсному – конкурс на пошук, розвідку і видобуток мінеральної сировини та ін., необхідно виходити із загального правила ч.2 ст.1 ЦК: до майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій стороні, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство не застосовується, якщо інше не встановлено законом.

Змагальність, як ознака публічного конкурсу полягає в тому, що нагорода обіцяється за найкраще виконання певної роботи або досягнення інших результатів і видається переможцеві. Переможцем конкурсу є особа, яка досягла найкращого результату (ч.1 ст.1154 ЦК). Звісно, що наданий результат повинен відповідати умовам конкурсу. Змагальність забезпечується тим, що конкурс визнається недійсним, якщо наданий один результат або хоча і кілька результатів, але однією особою.

Нагорода (премія) не повинна бути звичайною авторською чи винагородою, передбачено трудовим законодавством, а спеціально передбаченою премією, що виплачується незалежно від інших видів винагород за працю учасника конкурсу. Обов'язок засновника конкурсу по виплаті нагороди (премії) не залежить від того, чи досягнуто відповідний результат, передбачений умовами конкурсу в зв'язку зробленим оголошенням, чи незалежно від нього. Це означає, наприклад, що письмовий твір на задану тему, який виступає предметом конкурсу може бути написаний ще до його оголошення. Умовами конкурсу може бути обумовлене надання переможцеві лише морального заохочення. Зобов'язання з публічної обіцянки нагороди за

результатами конкурсу припиняється за загальним правилом шляхом виконання виплатою нагороди (премії) або ж наданням морального заохочення. В той же час, умови такого конкурсу можуть передбачити зобов'язання засновника конкурсу укласти з переможцем конкурсу договір. В силу ч. 3 ст.1156 ЦК засновник конкурсу має переважне право перед іншими особами на укладення з переможцем конкурсу договору про використання предмета конкурсу. Інакше кажучи, реалізація недоговірною зобов'язання стає передумовою укладення договору між засновником і переможцем конкурсу. У зв'язку з цим, неодмінно постає питання про співвідношення норм про публічний конкурс як недоговірне зобов'язання і конкурс – торги як порядок укладення договору. Останній вид конкурсу регулюється спеціальним законодавством, наприклад, Законом України «Про здійснення державних закупівель», а на рівні ЦК йому присвячена лише банкетна норма ст.650: особливості укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах тощо встановлюються відповідними актами цивільного законодавства. За законодавством РФ в такій ситуації надається перевага нормам, які регулюють конкурси-торги (ст. 447-449 ЦК РФ). Також у науковій літературі висловлений аргументований погляд про існування ще одного виду конкурсу – конкурсу по наділенню правами, який не відповідає ознакам ні публічного конкурсу, ні конкурсу – торгів. Співставлення зазначених видів конкурсів потребує окремого дослідження.

Таким чином, публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу – це недоговірне зобов'язання, яке виникає на підставі звернення засновника конкурсу до необмеженого кола осіб або до персональних учасників із зазначенням бажаного порівнюваного результату і полягає в виплаті особі, яка досягла найкращого результату (переможцю), спеціально для цього передбаченої нагороди (премії) або ж в наданні їй морального заохочення.